

**ANTWOORD**

op vraag nr. 16

van **MIEN VAN OLMEN**

---

1a.

We begrijpen dat vraag 1a doelt op het capaciteitstarief bij laagspanningsklanten. Daarover publiceerden we ongeveer één jaar geleden [een evaluatierapport](#). In dat rapport komt de impact van het capaciteitstarief op het netgebruik en de energiefactuur van verschillende types netgebruikers aan bod. Zo bekeek de UGent<sup>1</sup> de impact van het capaciteitstarief op de hoogte van de maandpiek. De onderzoekers stelden vast dat de impact van het capaciteitstarief het grootst was in de eerste maanden na de invoering en afnam in de daaropvolgende maanden. Er zijn echter grote verschillen tussen netgebruikers onderling. Voor netgebruikers met een maandpiek kleiner dan 2,5 kW stelt de UGent geen significante verschillen vast. Het zijn vooral netgebruikers met hoge maandpieken die hun afnamegedrag blijvend aanpasten. Zo komt de UGent specifiek voor netgebruikers met een elektrische wagen tot een gemiddelde piekreductie van 319 W. Dat stemt overeen met een daling van 5%. Ook netgebruikers met een batterij hebben hun maandpieken gemiddeld met 148 W verlaagd na de invoering van het capaciteitstarief. We verwachten dat de effectiviteit van het capaciteitstarief nog verder zal evolueren. Netgebruikers die nu of in de toekomst een elektrische wagen of warmtepomp aankopen, kunnen bij die aankoop rekening houden met het capaciteitstarief en zullen daardoor vaker kiezen voor een slimme aansturing.

We keken in de evaluatie verder ook naar de impact op de nettarieven die de verschillende netgebruikers op laagspanning betalen. Zo toont de evaluatie dat de impact voor de meeste netgebruikers beperkt is. Het capaciteitstarief is budgetneutraal, netgebruikers die het distributienet gemiddeld benutten, betalen niet meer of minder met het capaciteitstarief. Grote afnemers doen typisch een voordeel. Zij benutten de capaciteit die zij van het net vragen beter dan kleine afnemers. Ook specifieke klantengroepen kwamen aan bod in de evaluatie, zo betalen netgebruikers met een warmtepomp in regel minder met het capaciteitstarief dan voordien. Ook de CREG stelt in zijn jaarlijks [advies over de rentabiliteit van warmtepompen in vergelijking met verwarming op fossiele brandstoffen](#) vast dat de rentabiliteit van warmtepompen in Vlaanderen beter is dan in de andere gewesten in België en dat dit voornamelijk te danken is aan de invoering van het capaciteitstarief.

1b.

Net zoals bij vraag 1a begrijpen we dat vraag 1b refereert naar het capaciteitstarief bij laagspanningsklanten. Zoals geïllustreerd in de [hoorzitting van 11 juni 2026](#) stellen we vast dat het capaciteitstarief dynamische contracten niet in de weg staat. Ook in ons [evaluatierapport](#) kwamen we tot dezelfde conclusie.

Bijkomend gingen we in diezelfde evaluatie dieper in op de verschillende flexibiliteitsproducten voor balanceringsdiensten van Elia, meer bepaald FCR en aFRR. We kwamen tot de conclusie dat het capaciteitstarief weinig impact lijkt te hebben op de

---

<sup>1</sup> Ovaere, M., Vergouwen, M. (2025). Mind the Peak: The Role of Peak Demand Charges and Real Time Pricing in Residential Electricity Flexibility. Ghent University Department of Economics Working Paper Series. Te raadplegen op: [https://econpapers.repec.org/paper/rugrugwps/25\\_2f1115.htm](https://econpapers.repec.org/paper/rugrugwps/25_2f1115.htm)

deelname aan FCR. Bij aFFR vonden we geen concrete bewijzen dat het capaciteitstarief een belemmering zou zijn.

In onze evaluatie merkten we ook op dat het capaciteitstarief een ander doel nastreeft dan dynamische contracten en balanceringsdiensten. Dat het capaciteitstarief de levering van flexibiliteit op sommige momenten zou beperken, is in dat opzicht niet onlogisch. Met het capaciteitstarief houden we netgebruikers alert om, ook bij het leveren van flexibiliteit, het distributienet efficiënt te gebruiken en geen hogere pieken te veroorzaken dan nodig. In een context met steeds meer regelbare toepassingen op het distributienet en nog verder ontwikkelende markten en technologieën lijkt zo'n algemene prikkel geen onredelijke voorzichtigheid.

Als mogelijke verfijning van het capaciteitstarief, geven we in [onze reactie](#) op [het vervolgonderzoek van Fluvius over Time of Use](#) aan dat een kW-tijdsprikkel een interessante piste kan zijn, maar dat verder onderzoek nodig is. Op dit moment voert Fluvius een studie uit om dit potentieel in kaart te brengen.

We wijzen er ten slotte op dat de impact op de maandpiek van een activatie- of controletest in het kader van een flexibiliteits- of ondersteunende dienst voor een netbeheerder (Fluvius, Elia) wordt geneutraliseerd; dat is zowel voor laagspannings- als middenspanningsklanten het geval.

1c.

In 2025 is het maximumtarief inderdaad sterk gestegen. Zoals aangegeven in ons [persbericht over de nettarieven 2025](#), vond op dat moment echter een stijging van de nettarieven in het algemeen plaats. Die stijging werd veroorzaakt door:

- de forse toename (+ 80%) van de transmissienettarieven in 2025;
- de hogere rentes op de financiële markten en de noodzakelijke investeringen in het elektriciteitsdistributienet;
- geen vergoeding in de Vlaamse begroting voor de kosten die de distributienetbeheerders maken voor de opkoop van groenestroomcertificaten aan minimumsteun.

Doordat transmissienetkosten een groter aandeel vormen in de distributienettarieven bij middenspanning dan bij laagspanning, was de stijging bij middenspanningsklanten meer uitgesproken.

We verwachten dat de transmissienettarieven in de komende jaren nog verder zullen stijgen. Dat zal dan een onvermijdelijke verdere opwaartse impact hebben op de distributienettarieven. We uiten onze bezorgdheid daarover in [onze reactie](#) op de recente [consultatie van de CREG over de nieuwe tariefmethodologie 2028-2031](#). In het [raadplegingsverslag over deze consultatie](#) geeft de CREG bijvoorbeeld aan dat de nieuwe tariefvermindering voor grote verbruikers op het transmissienet met een stabiel en anticyclisch verbruiksprofiel – die ingevoerd wordt krachtens artikel 12, §5, lid 1, 30°, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, ingevoegd door de wet van 24 april 2026 – alleen al leidt tot een tariefverhoging van 10% voor de overige netgebruikers, waaronder de Vlaamse distributienetgebruikers.

Zoals we schreven in [het consultatieverslag bij het ontwerp van de tariefmethodologie 2021-2024](#) (zienswijze 4), werd het maximumtarief voorzien om bij de invoering van de nieuwe tariefstructuur eventuele grote tariefschokken te vermijden, zonder garantie dat het in volgende tarifaire periodes zou behouden blijven. De keuze om het maximumtarief niet constant te houden maar mee te laten evolueren met de algemene nettarieven, motiveerden we in [het consultatiedocument horende bij de tariefmethodologie 2025-2028](#), §6.1.4.1.6:

"Vaste maximumtarieven zouden er dan toe leiden dat steeds meer netgebruikers boven de maximumtarieven zouden uitkomen, dat een steeds groter deel van de kosten niet geïnd zou worden en dat de andere netgebruikers dus een steeds groter deel van de kosten zouden moeten bijpassen. "

1d.

We verwijzen naar het antwoord op deelvraag 1c voor een motivatie van de huidige berekening van het maximumtarief.

Verder zullen we de huidige bepalingen i.v.m. de neutralisatie van de impact bij controle- en activatie-testen evalueren en, als nodig, bijsturen in het licht van de verdere ontwikkelingen op vlak van flexibiliteitsdiensten. Dit gaven we reeds aan in [het consultatiedocument houdende bij de tariefmethodologie 2025-2028](#), §6.1.4.1.8:

"Voor wat betreft de motivatie van de VREG om alleen neutralisaties op te leggen bij controle- en activatietesten, en niet bij alle activiteiten, verwijst de VREG naar zijn reactie op de zienswijze 40 in [het consultatieverslag over de tariefmethodologie 2021-2024](#). O.b.v. een analyse van balanceringsdiensten geleverd aan de transmissienetbeheerder concludeerde de VREG toen dat de eerder uitzonderlijke afnamepieken t.g.v. activatie- en controletesten beduidend hoger kunnen zijn dan de meer frequente pieken die de effectieve levering van balanceringsdiensten veroorzaken. Omdat netgebruikers momenteel nog geen diensten aan de distributienetbeheerder kunnen leveren, kan de VREG niet vaststellen wat de impact is van activiteiten in het kader van dergelijke diensten op de aangerekende kW-tarieven in de praktijk. De VREG zal dit opvolgen wanneer deze producten effectief uitgerold worden en zal op basis daarvan de eventuele impact op de bepalingen in de tariefmethodologie beoordelen."

We verwijzen ook naar [het vervolgonderzoek van Fluviu over Time of Use](#). Daarin besluit Fluviu dat een Time of Use-tarief voor middenspanningsklanten minder aangewezen lijkt. Fluviu beschouwt gerichte flexibiliteitsproducten als een meer gerichte en effectieve oplossing voor dit klantensegment.

1e.

De VNR verwijst hiervoor naar de CREG die bevoegd is voor het toezicht op Elia en diens taak om het netevenwicht te bewaken.

1f.

De tariefmethodologie geeft invulling aan de principes opgelegd in de [Europese Verordening 2019/943](#), artikel 18:

- De nettarieven zijn zo bepaald dat ze kostendekkend zijn, ze laten de netbeheerder toe zijn efficiënte kosten te innen. Zoals aangehaald in deelvraag 1c zijn de kosten voor de netbeheerder sterk gestegen in 2025, wat sterk voelbaar was bij middenspanningsklanten. Een belangrijke oorzaak van die stijging waren de fors toegenomen transmissienetkosten.
- De nettarieven zijn kostenreflectief, elke netgebruiker betaalt voor de netkosten die hij veroorzaakt.
- De nettarieven vermijden positieve en negatieve discriminatie ten opzichte van energieopslag, en creëren geen negatieve prikkels met betrekking tot zelfproductie, zelfconsumptie of participatie in vraagrespons. Dit mede door invoering van de neutralisatie van de impact bij controle- en activatietesten, zoals reeds aangegeven in vraag 1d.

2a.

In [het consultatieverslag bij het ontwerp van de tariefmethodologie 2025-2028](#) motiveerden we het tarief op het toegangsvermogen als volgt:

- In zienswijze 109 gaan we in op het tarief voor het toegangsvermogen in het algemeen:

“De aanrekening op basis van het toegangsvermogen reflecteert dat de distributienetkosten rigide zijn. De netkosten bestaan immers voor een groot deel uit gezonken kosten en zijn voor een groot deel dus onafhankelijk van het effectieve netgebruik. Bovendien stelt het toegangsvermogen de distributienetbeheerder in staat om de capaciteitsbehoeften van de netgebruikers beter in te schatten en de netinvesteringen daarop af te stemmen. De aanrekening op basis van de maandpiek ( $kW_{MP}$ ) zet aan tot rationeel netgebruik en geeft de netgebruiker een stimulans om iedere maand zijn vermogenspieken te beperken. De maandpiek biedt de netgebruiker meer flexibiliteit dan de jaarpiek (de tariefdrager tot 2023) en zorgt ervoor dat de netgebruiker uitzonderlijke of seizoensgebonden vermogenspieken slechts een maand i.p.v. een heel jaar meedraagt.”

- In zienswijze 112 geven we onze visie bij dit tarief in het geval van een eventuele deelname aan flexibiliteits- of ondersteunende diensten:

“Het toegangsvermogen is het maximale toegangsvermogen waarover de netgebruiker mag beschikken. Het is als het ware het vermogen dat de netgebruiker reserveert bij de distributienetbeheerder (zie ook de reactie van de VREG op zienswijze 91). Vanuit dat perspectief dient een netgebruiker rekening te houden met alle omstandigheden bij de bepaling van zijn toegangsvermogen, inclusief een eventuele deelname aan flexibiliteits- of ondersteunende diensten.”

2b.

De huidige congestieproblematiek noodzaakt ons om de bestaande capaciteit van het net beter te benutten. Dat kan bv. door niet gebruikte capaciteit bij bestaande netgebruikers vrij te maken voor andere (nieuwe) netgebruikers. In het derde wijzigingstraject van het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit (TRDE) bekijken we maatregelen die daarvoor kunnen zorgen. Zoals aangegeven in het [belanghebbendenoverleg](#) (slide 6), is de opstart daarvan gepland in dit najaar. Een GOTORK of pay-it-or-lose-it-systeem behoort tot de mogelijkheden. In het licht daarvan zullen de bepalingen rond de aanpassing van het toegangsvermogen, en de invulling van het tarief toegangsvermogen, mogelijk herbekeken worden. De huidige congestieproblematiek noopt eerder een striktere dan flexibelere invulling.

We wijzen er hier ook op dat de vraagstelling niet volledig accuraat is: in tegenstelling tot wat in de inleiding van vraag 1 staat, is het mogelijk om na een voorgaande verlaging het toegangsvermogen meteen verder te verlagen. Enkel na de initiële bepaling en na een verhoging is er een wachttermijn van 1 jaar, zie ook het TRDE, artikel 2.1.17.

3a.

De vrijstelling van ODV en toeslagen zal worden geëvalueerd richting de nieuwe tariefmethodologie.

Voor de vrijstelling van transmissienettarieven verwijzen we naar de recente beslissing van de CREG over de [nieuwe tariefmethodologie 2028-2031](#) waarin de vrijstelling voor opslagsystemen wordt herzien. Concreet wordt de bestaande vrijstelling van 10 jaar voor alle nieuwe opslagsystemen beperkt tot de installaties die voor 15 juli 2026 een

aansluitingscontract ondertekenden. Ook aansluitingen die vóór 1 januari 2028 in bedrijf worden genomen, komen nog in aanmerking voor de korting.

[In onze reactie](#) op de bijhorende consultatie verwelkomen wij de herziening voor nieuwe opslagsystemen. Een opslagsysteem met een standaard aansluitingscontract, zonder bijkomende voorwaarden voor het leveren van een mate van flexibiliteit in kader van congestiebeheer, belast het net immers niet bij voorbaat minder dan een andere netgebruiker. Een gelijke tarifaire behandeling van opslagsystemen en andere netgebruikers voor wat betreft tarieven voor het netgebruik ligt dan ook in lijn met het principe van kostenreflectiviteit.

M.b.t. onze eigen tariefmethodologie gaven we in onze reactie het volgende aan:

“Voor de via de tariefcomponent ‘Netgebruik’ aangerekende transmissienetkosten voorziet de tariefmethodologie 2025-2028 van de VNR een korting voor vrijstaande opslagsystemen. Zoals toegelicht in [het consultatiedocument](#), hebben wij die bepaling ingevoerd om te waarborgen dat opslagsystemen aangesloten op het distributienet in Vlaanderen niet onredelijk benadeeld worden ten opzichte van opslagsystemen aangesloten op het transmissienet in België. De VNR zal bij de voorbereiding van zijn nieuwe tariefmethodologie beoordelen in welke mate de gewijzigde behandeling van opslagsystemen op het transmissienet een bijsturing van het tarifaire kader voor opslagsystemen op het Vlaamse distributienet noodzaakt.”

3b.

Deze uitbreiding is sterk afhankelijk van de precieze invulling van de “supply split”. Pas nadat het beleid dit concept heeft uitgewerkt, kan de VNR dit verder evalueren.

3c.

Nee, er wordt momenteel geen dergelijke definitie gehanteerd. Er werden dit jaar wel al maatregelen genomen om batterijen ‘congestieneutraal’ te maken. Zo breidden we telecontrole en de toepassing van technische flexibiliteit uit naar kleinere opslageenheden (zie onze [beslissing over het eerste wijzigingstraject van het TRDE](#)). [Fluvius consulteerde dit voorjaar ook een nieuwe versie van het aansluitingscontract](#), waarin wordt opgelegd dat nieuwe, toegekende capaciteit voor opslag steeds moduleerbaar moet blijven.

Batterijen kunnen ook optreden als ‘congestieverzachter’ door deel te nemen aan de diensten voor congestiebeheer van Fluvius. Die markt is momenteel nog volop in ontwikkeling. Zie ook ons antwoord op vraag 1d, we zullen bekijken of deze evoluties een aanpassing van de bepalingen rond de neutralisatie van de impact op activatie- en controletesten wenselijk maken.

Daarnaast laten we de netbeheerder een vergoedingskader opstellen voor een multilaterale opzet van permanente flexibele aansluitingsovereenkomsten, zoals onlangs [gewijzigd in het TRDE](#). Hierbij kunnen netgebruikers in een bepaald netgebied deelnemen bij een vraag van de netbeheerder naar een permanent flexibele aansluiting en zo ‘congestieverzachter’ werken tegen een vergoeding.

We verwijzen ook naar de studie die Fluvius momenteel uitvoert als vervolg op de Time of Use-studie gepubliceerd in 2025. Daar bekijkt Fluvius de wenselijkheid van een tijdsafhankelijk capaciteitstarief.

4a.

We verwijzen naar vraag 3a, waarin we aangaven dat de huidige vrijstelling op de transmissienetkosten gebaseerd is op de vrijstelling voor opslagsystemen zoals ingevoerd door de CREG op het transmissienet, met als doel een ongelijke behandeling van netgebruikers op het distributienet ten opzichte van het transmissienet te voorkomen.

4b.

We volgen de nieuwe tariefmethodologie voor het transmissienet verder op en evalueren het kader in de aanloop naar de nieuwe tariefmethodologie voor het distributienet.